

CORNELIU MĂRGARIT TĂTULEA

NOI DATE CU PRIVIRE LA TEZAURUL
DE MONEDE ROMANE REPUBLICANE DE LA
FLOREȘTI — ȘIMNICU DE SUS, JUDEȚUL DOLJ

În vara anului 1983, Vasile Zamfira din Slatina ne-a prezentat spre identificare un număr de 17 denari romani republicani, menționând că aceștia fac parte dintr-un tezaur descoperit înainte de cel de al doilea război mondial pe raza satului Florești, comuna Șimnicu de Sus, județul Dolj. Împărțit la acea dată între mai mulți locuitori, lotul prezentat nouă ajunsese în posesia familiei sale, care a locuit pînă nu demult în satul Izvor, aparținător aceleiași comune. El a fost păstrat integral, nefiind înstrăinate sau adăugate alte monede.

La Florești-Șimnicu de Sus era cunoscută însă descoperirea, înainte de 1944, a unui tezaur de monede romane republicane ce s-a răspîndit printre localnici, tezaur menționat pentru prima dată de către B. Mitrea, pe baza unei informații primite de la C. S. Nicolăescu-Plopșor¹. Unele amănunte cu privire la această descoperire a oferit în 1978 G. Popilian care, avînd la dispoziție o însemnare rămasă de la C. S. Nicolăescu-Plopșor, a precizat locul descoperirii — „*drumul Dealului, în via lui Păun Untaru, aproape de Valea Șarpelui*”² — și a publicat două piese: „un denar de la *A. Postumius Albinus*, Syd. 713, anii 92—91 î.e.n.”, iar celălalt „o emisiune a lui *C. Licinius Macer*, Syd. 732, anul 83 î.e.n.”, pe care C. S. Nicolăescu-Plopșor le văzuse la un comerciant craiovean³.

Pornind de la aceste date și în lipsa altor informații care să conducă la ideea descoperirii a două tezaure la Florești-Șimnicu de Sus, aproximativ în aceeași vreme, sîntem de părere că toate cele 19 piese aparțin unuia și aceluiași depozit monetar. Chiar dacă ele nu reprezintă decît o parte a tezaurului, considerăm utilă publicarea lor, cu atît mai mult cu cît, potrivit legilor statisticii matematice și calculului probabilităților, ele înglo' ează aproape sigur monede care să indice atît prima cît și ultima etapă de acumulare⁴.

¹ B. Mitrea, *Dacia*, 9—10, 1941—1944, p. 390—391, nota 3.

² G. Popilian, *Drobeta*, 3, 1978, p. 45.

³ *Ibidem*.

⁴ B. Mitrea, *Arheologia Moldovei*, 5, 1967, p. 86—88.

CATALOGUL MONEDELOR RECUPERATE

1. *P. Natta*
AR ↖ Greut. 3,28 g, diam. 18 mm.
Crawford 200/1, Roma, anul 155.
2. *Q. Marcius Libo*
AR ↑ Greut. 3,51 g, diam. 21 mm.
Crawford 215/1, Roma, anul 148.
3. *Sex. Pompeius Fostulus*
AR ↖ Greut. 3,84 g, diam. 19,5 mm.
Crawford 235/10, Roma, anul 137.
4. *M. Aburius Geminus*
AR ← Greut. 3,73 g, diam. 20,5 mm.
Crawford 250/1, Roma, anul 132.
5. *M. Fourius L.f. Philus*
AR ↘ Greut. 3,86 g, diam. 18,5 mm.
Crawford 281/1, Roma, anul 119.
6. *L. Philippus*
AR ↙ Greut. 3,88 g, diam. 18,5 mm.
Crawford 293/1, Roma, anii 113—112.
7. *Ti. Quinctius*
AR ↓ Greut. 3,75 g, diam. 18,5 mm.
Crawford 297/1b, Roma, anii 112—111.
8. *Q. Lutatius Cerco*
AR ↙ Greut. 3,90 g, diam. 19,5 mm.
Crawford 305/1, Roma, anii 109—108.
9. *A. Postumius Albinus, L. Metellus, C. Poblicius Malleolus*
AR ↑ Greut. 3,89 g, diam. 19 mm.
Crawford 335/1a, Roma, anul 96 ?
10. *A. Postumius Albinus*
AR
Crawford 335/10a, Roma, anul 96.
11. *L. Calpurnius Piso Frugi*
AR ↑ Greut. 3,87 g, diam. 18,5 mm.
Incusă. Av. Capul lui Apollo laureat ; în spate, marcă de control :
XIII.
Crawford 340/1, Roma, anul 90.
12. *L. Titurius L.f. Sabinus*
AR → Greut. 3,76 g, diam. 19 mm.
Crawford 344/1a, Roma, anul 89.
13. *Gargonius, Ogulnius, Vergilius — fără legendă*
AR ↘ Greut. 3,98 g, diam. 19 mm.
Crawford 350 A/2, Roma, anul 86.
14. *Aceiași magistrați*
AR ↖ Greut. 3,71 g, diam. 19 mm.
Crawford 350 A/2, Roma, anul 86.

15. *Aceeași magistrați*
AR ↘ Greut. 3,83 g, diam. 20 mm.
Crawford 350 A/2, Roma, anul 86.
16. *L. Iulius Bursio*
AR ↘ Greut. 3,80 g, diam. 19 mm.
Crawford 352/1a, Roma, anul 85.
17. *C. Licinius L.f. Macer*
AR.
Crawford 354/1, Roma, anul 84.
18. *P. Fourius Crassipes*
AR ✓ Greut. 3,97 g, diam. 20 mm.
Crawford 356/1a, Roma, anul 84.
19. *Același magistrat*
AR → Greut. 4,01 g, diam. 19 mm.
Crawford 356/1a, Roma, anul 84.

Monedele recuperate din tezaurul de la Florești-Șimnicu de Sus se află, în general, într-o stare bună de conservare. Din totalul de 17 piese, cîte au putut fi cîntărite, 9 bucăți (52,90%) au greutatea cuprinsă între 3,75—3,90 g, ceea ce corespunde greutății considerate normale pentru asemenea monede⁵. Patru piese (23,53%) au greutatea sub cea „normală”, în timp ce alte patru monede (tot 23,53%) depășesc limita superioară a greutății obișnuite. De remarcat că piesa cea mai veche (P. Natta, Crawford 200/1, Roma, anul 155) este și cea mai uzată, dovedind o îndelungată circulație, spre deosebire de denarii lui P. Fourius Crassipes (Crawford 356/1a, Roma, anul 84), ultimii în înșiruirea cronologică a monedelor, care sînt aproape neuzați, greutatea lor fiind în jurul a 4,00 g (3,97 și, respectiv, 4,01 g).

Avînd în vedere catalogul cronologic al monedelor recuperate, lipsa pieselor datate către mijlocul secolului I î.e.n., precum și gradul de uzură al celor 17 monede pe care le-am putut analiza, considerăm că depozitul monetar de la Florești-Șimnicu de Sus face parte din categoria tezaurelor de monede romane republicane a căror acumulare se încheie în jurul anului 70 î.e.n., în condițiile create de activitatea unificatoare a lui Burebista. Din această categorie fac parte mai multe tezaure monetare descoperite pe teritoriul Olteniei: Cornetu-Căpreni, jud. Gorj, Hotărani, jud. Mehedinți, Zătreni, jud. Vîlcea, probabil Amărăștii de Jos și Breasta, jud. Dolj etc.⁶. Corelate cu datele arheologice care atestă, în unele așezări și cetăți geto-dacice din Oltenia, precum Sucidava, niveluri de distrugere în primele decenii ale secolului I î.e.n. și de refacere în deceniile următoare, aceste tezaure sugerează o oarecare rezistență a unor căpetenii geto-dace din dreapta Oltului față de acțiunea politică a lui Burebista.

⁵ G. Popilian, *op. cit.*, p. 43.

⁶ O listă rezumativă a acestor descoperiri se vede la C. Voicu, Buletinul informativ al Secțiunii Craiova a Societății Numismatice Române, Craiova, 1976, p. 20—26.

În ceea ce privește eșalonarea cronologică a monedelor recuperate din tezaurul de la Florești-Șimnicu de Sus, se observă existența a două mari perioade de acumulare: una în ultimele decenii ale secolului II î.e.n., cu punctul maxim al pachetului frecvențelor absolute situat între anii 120—111 î.e.n. (17,65%), cealaltă la începutul secolului I î.e.n., cu frecvența absolută maximă în deceniul 90—81 î.e.n. (52,94%). Curba de distribuție a monedelor din acest tezaur corespunde astfel aceleia ce caracterizează tezaurile din „grupa Oltenia”⁷, dovedind astfel că procesul de teaurizare este un proces unitar pe întreaga zonă, fiind rezultatul unei circulații relativ uniforme a monedelor romane republicane.

Tezaurul de la Florești-Șimnicu de Sus îmbogățește totodată volumul mărturiilor materiale care atestă existența unui centru de locuire geto-dacică pe Valea Amaradiei, în perimetrul Șimnicu de Jos, Florești, Șimnicu de Sus, Izvor, unde descoperirile arheologice mai vechi⁸ dovedesc prezența unui nucleu geto-dacic destul de puternic și înfloritor, legat, credem, de centrul de locuire geto-dacică de la Pelendava.

-

⁷ R. Ocheșanu, *Cercetări arheologice în București*, 3, 1981, p. 65—66, 71—72.

⁸ O. Toropu, în *Craiova. Trecut, prezent și viitor*, Craiova, 1979, p. 48—49.